

FEUILLETON

‘Mijn ziekte heb ik overal, waar ik ook ben’

In februari 2000 plaatste YN een artikel over Rohan Fernando, een Sri Lankaanse Nederlander met schizofrenie. Geschreven door Jolanda Brunnekreef, zijn ex-partner. Twintig jaar later doet zij in YN verslag hoe het met hem gaat en wat zij als mantelzorgster tegenkomt. ‘Er is in die tijd veel veranderd. Maar de kern is hetzelfde. Onlangs sprak Lalith, zoals zijn echte naam luidt, de zin opnieuw uit: ‘mijn ziekte heb ik overal, waar ik ook ben’.

tekst Jolanda Brunnekreef | yn@ypsilon.org illustratie Loek Weijs

Vijfendertig jaar geleden leerden Lalith en ik elkaar kennen, als pen vrienden. Allebei fan van The Beatles, hij in Sri Lanka en ik in Nederland. Dikke brieven gingen er over en weer. Na mijn eindexamen gymnasium ging ik voor de eerste keer naar Sri Lanka, eigenlijk maar met één doel: hem te leren kennen. Dat mondde, niet zo verbazingwekkend, uit in een relatie. Vanwege mijn jonge leeftijd, maar ook door iets wat mijn ouders zagen bij hem - iets ondefinieerbaars, wat ook kon liggen aan cultuur- of karakterverschillen - was mijn familie niet blij hiermee.

Ja, hij gebruikte medicatie, maar dat was vanwege een eenmalige mentale inzinking toen hij zeventien jaar oud was.

Alle puzzelstukjes vielen op hun plek

Meer viel daarover niet te vertellen of te achterhalen. Wat de aard van die inzinking was, kreeg ik niet scherp. Ik wist op die leeftijd ook vrijwel niets over psychiatrische aandoeningen.

Levend met hem, in Sri Lanka en daarna in Nederland, had ik zelf ook tegenstrijdige gevoelens. Lag het aan mij, zoals Lalith mij wilde laten geloven, of was er iets vreemds aan de hand met hem? Waarom die enorme achterdocht continue? Die woedeuitbarstingen omdat hij mij ergens had gezien met andere mannen, terwijl

ik braaf in de collegebanken zat. Het lukte me maar niet hem te overtuigen dat hij het bij het verkeerde eind had.

Desondanks besloot een psychiater in Nederland de medicatie, ooit gestart in Sri Lanka en sindsdien altijd gebruikt, in één klap stop te zetten. De gevolgen waren - achteraf bekeken - desastreus. Lalith's paranoia nam hand over hand toe en uitte zich voornamelijk naar mij. Dat leverde situaties op waar zelfs de politie aan te pas moest komen.

Tijdens een weekend bij mijn ouders, bij wie ik was om bij te komen, verdween Lolith. Terug naar Sri Lanka. Acht maanden hadden we geen contact. Acht maanden waarin ik probeerde mijn leven op te pakken door verder te gaan met mijn studie culturele antropologie. Acht maanden waarin ik geen chocola kon maken

van wat er nu eigenlijk allemaal gebeurd was. Totdat er een brief kwam waarin hij schreef dat zijn moeder hem in Sri Lanka meegenomen had naar een psychiater. Diagnose: schizofrenie. De term had ik wel eens gehoord, maar wat het inhield wist ik eigenlijk niet. Ik zocht het op en huilde tranen met tuiten

van opluchting: alle puzzelstukjes vielen op hun plek. Schizofrenie.

Jolanda Brunnekreef is cultureel antropoloog, schrijver en mantelzorgster van haar ex-partner met schizofrenie én redactielid van YN.

In de volgende nummers leest u het vervolg.